

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 4ης Οκτωβρίου 2018*

«Προδικαστική παραπομπή – Προσέγγιση των νομοθεσιών – Οδικές μεταφορές – Φορολογικές διατάξεις – Οδηγία 1999/62/ΕΚ – Επιβολή τελών στα βαρέα φορτηγά οχήματα που χρησιμοποιούν ορισμένα έργα υποδομής – Διόδεια – Υποχρέωση των κρατών μελών να προβλέψουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις – Κατ' αποκοπήν πρόστιμο – Αρχή της αναλογικότητας – Δυνατότητα άμεσης εφαρμογής της οδηγίας»

Στην υπόθεση C-384/17,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (δικαστήριο διοικητικών και εργατικών διαφορών Szombathely, Ουγγαρία) με απόφαση της 13ης Ιουνίου 2017, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 27 Ιουνίου 2017, στο πλαίσιο της δίκης

Dooel Uvoz-Izvoz Skopje Link Logistic N&N

κατά

Budapest Rendőrfőkapitánya,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. L. da Cruz Vilaça, πρόεδρο τμήματος, E. Levits, A. Borg Barthet, M. Berger (εισηγήτρια) και F. Biltgen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Bobek

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους G. Κοός και M. Z. Fehér,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον L. Havas και την J. Hottiaux,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 26ης Ιουνίου 2018,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η ουγγρική.

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 9α της οδηγίας 1999/62/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 1999, περί επιβολής τελών στα βαρέα φορτηγά οχήματα που χρησιμοποιούν ορισμένα έργα υποδομής (ΕΕ 1999, L 187, σ. 42), όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2011/76/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Σεπτεμβρίου 2011 (ΕΕ 2011, L 269, σ. 1) (στο εξής: οδηγία 1999/62).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Doole Uvoz-Izvoz Skorje Link Logistic N&N (στο εξής: Link Logistic N&N) και του Budapest Rendőrfőkapitánya (αστυνομικοί διευθυντή Βουδαπέστης, Ουγγαρία) σχετικά με την επιβολή προστίμου στη Link Logistic N&N για τον λόγο ότι χρησιμοποίησε τμήμα αυτοκινητοδρόμου χωρίς να έχει καταβάλει το αντίστοιχο τέλος.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 1, 12 και 15 της οδηγίας 1999/62 έχουν ως εξής:
 - «(1) [εκτιμώντας ότι] η εξάλειψη των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων μεταφορών στα διάφορα κράτη μέλη απαιτεί τόσο την εναρμόνιση των συστημάτων φορολόγησης όσο και την καθιέρωση δικαίων μηχανισμών για τον καταλογισμό των δαπανών της υποδομής στους μεταφορείς»
 - [...]
 - (12) οι υφιστάμενες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού δεν μπορούν να εξαλειφθούν με απλή εναρμόνιση των φόρων ή των ειδικών φόρων κατανάλωσης καυσίμων, αλλά μέχρι να εισαχθούν καταλληλότεροι τρόποι φορολόγησης από τεχνική και οικονομική άποψη, οι στρεβλώσεις αυτές μπορούν να μετριασθούν μέσω της δυνατότητας διατήρησης ή καθιέρωσης διοδίων ή/και τελών χρήσης αυτοκινητοδρόμων· επιπροσθέτως, θα πρέπει να επιτραπεί στα κράτη μέλη να επιβάλλουν τέλη για τη χρήση γεφυρών, σηράγγων και οδών που διασχίζουν ορεινούς αυχένες»
 - [...]
 - (15) τα επίπεδα των τελών χρήσης θα πρέπει να βασίζονται στη διάρκεια χρήσης της εν λόγω υποδομής και θα πρέπει να διαφοροποιούνται ανάλογα με το πραγματικό κόστος που προκαλούν τα οδικά οχήματα».
- 4 Το άρθρο 1, πρώτο εδάφιο, της ως άνω οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία ισχύει για τους φόρους επί των οχημάτων, τα διόδια και τα τέλη χρήσης που επιβάλλονται στα οχήματα, όπως αυτά καθορίζονται στο άρθρο 2.»
- 5 Το άρθρο 2 της εν λόγω οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

[...]

β) “διόδια”: το καθορισμένο ποσό που πρέπει να καταβάλλεται για ένα όχημα βάσει της διανυόμενης απόστασης επί συγκεκριμένης υποδομής και τύπου οχήματος και περιλαμβάνει το τέλος υποδομής και/ή το τέλος εξωτερικού κόστους,

[...]».

6 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 1999/62 έχει ως εξής:

«Με την επιφύλαξη του άρθρου 9 παράγραφος 1α, τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρούν ή να εισάγουν διόδια και/ή τέλη χρήσης στο διευρωπαϊκό οδικό δίκτυο, ή σε ορισμένα τμήματα του εν λόγω δικτύου, και σε άλλα επιπλέον τμήματα του δικτύου αυτοκινητοδρόμων που δεν είναι τμήμα του διευρωπαϊκού οδικού δικτύου υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται στις παραγράφους 2, 3 και 4 και 5 του παρόντος άρθρου και στα άρθρα 7α έως 7ια. Αυτό δεν θίγει το δικαίωμα των κρατών μελών, τηρουμένης της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να εφαρμόζουν διόδια και/ή τέλη χρήσης σε άλλες οδούς, υπό την προϋπόθεση ότι η επιβολή διοδίων και/ή τελών χρήσης σε τέτοιες άλλες οδούς δεν εισάγει διακρίσεις εις βάρος της διεθνούς κυκλοφορίας και δεν έχει ως αποτέλεσμα στρεβλώσεις του ανταγωνισμού μεταξύ των διαφόρων μεταφορών.»

7 Το άρθρο 9α της ως άνω οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη καθιερώνουν κατάλληλους ελέγχους και προσδιορίζουν το σύστημα κυρώσεων το οποίο ισχύει για τις παραβάσεις των εθνικών διατάξεων που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίζουν την εφαρμογή τους. Οι καθοριζόμενες κυρώσεις πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.»

Το ουγγρικό δίκαιο

Ο νόμος περί οδικής κυκλοφορίας

8 Το άρθρο 20, παράγραφος 1, του a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (νόμου I του 1988 περί οδικής κυκλοφορίας, στο εξής: νόμος περί οδικής κυκλοφορίας) ορίζει τα εξής:

«Επιβάλλεται πρόστιμο σε κάθε πρόσωπο που παραβαίνει τις διατάξεις του παρόντος νόμου, ειδικών νομοθετικών ή κανονιστικών πράξεων και των πράξεων του κοινοτικού δικαίου, σχετικά με:

[...]

m) το τέλος που αναλογεί στη διανυόμενη απόσταση και το οποίο είναι καταβλητέο για τη χρήση τμήματος οδικού δικτύου για το οποίο ισχύουν διόδια.

[...]»

9 Το άρθρο 21 του νόμου περί οδικής κυκλοφορίας προβλέπει τα εξής:

«(1) Το πρόσωπο που εκμεταλλεύεται το όχημα ή, στην περίπτωση του άρθρου 21/A, παράγραφος 2, το πρόσωπο στο οποίο ανατέθηκε η χρήση του οχήματος ευθύνεται για την τήρηση, κατά την εκμετάλλευση ή τη χρήση του οχήματος, των διατάξεων της ειδικής νομοθεσίας σχετικά με:

[...]

h) το τέλος που αναλογεί στη διανυόμενη απόσταση και το οποίο είναι καταβλητέο για τη χρήση τμήματος οδικού δικτύου για το οποίο ισχύουν διόδια.

[...]

(2) Σε περίπτωση παραβάσεως των διατάξεων της παραγράφου 1, επιβάλλεται στο πρόσωπο που εκμεταλλεύεται το όχημα ή, στην περίπτωση του άρθρου 21/A, παράγραφος 2, στο πρόσωπο στο οποίο ανατέθηκε η χρήση του οχήματος, διοικητικό πρόστιμο ύψους 10 000 έως 300 000 [ουγγρικών] φιορινιών (HUF) (περίπου 32 έως 974 ευρώ)]. Το ύψος των προστίμων που επιβάλλονται για την παράβαση των εν λόγω διατάξεων καθορίζεται με κυβερνητικό διάταγμα. Όταν η ίδια συμπεριφορά συνιστά παράβαση περισσότερων διατάξεων και εξετάζεται στο πλαίσιο της ίδιας διαδικασίας, επιβάλλεται πρόστιμο το ύψος του οποίου αντιστοιχεί στο άθροισμα των ποσών των προστίμων που προβλέπονται για καθεμία από τις παραβάσεις αυτές.

[...]

(5) Η κυβέρνηση, λαμβανομένων υπόψη των όσων ορίζονται στην παράγραφο 1, καθορίζει με διάταγμα τον κατάλογο των παραβάσεων για τις οποίες μπορεί να επιβάλλεται η κύρωση του διοικητικού προστίμου [...] στο πρόσωπο το οποίο εκμεταλλεύεται το όχημα.»

Ο νόμος περί διοδίων

- 10 Το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 6, του az autópályák, autótutak és főutak használatáért fizetendő, meggett úttal arányos díjról szóló 2013. évi LXVII. törvény (νόμου LXVII του 2013, σχετικά με το τέλος που αναλογεί στη διανυόμενη απόσταση και το οποίο είναι καταβλητέο για τη χρήση αυτοκινητοδρόμων, οδών ταχείας κυκλοφορίας και εθνικών οδών, στο εξής: νόμος περί διοδίων) ορίζει τα εξής:

«(1) η χρήση, από όχημα που υπόκειται στην καταβολή διοδίων, τμήματος οδικού δικτύου για το οποίο ισχύουν διόδια προϋποθέτει την προβλεπόμενη από τον παρόντα νόμο άδεια χρήσεως της οδού.

[...]

(6) Το πρόσωπο που εκμεταλλεύεται το όχημα ευθύνεται για την τήρηση, όσον αφορά το όχημα αυτό, της διατάξεως της παραγράφου 1.»

- 11 Το άρθρο 14 του νόμου περί διοδίων προβλέπει τα εξής:

«Με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων του άρθρου 9, θεωρείται ότι υφίσταται άνευ αδειάς χρήση οδού όταν ο υπόχρεος καταβολής των διοδίων:

- a) χρησιμοποιεί τμήμα οδικού δικτύου για το οποίο ισχύουν διόδια χωρίς να έχει αγοράσει εισιτήριο διαδρομής για το τμήμα αυτό πριν αρχίσει να το χρησιμοποιεί και χωρίς να έχει συνάψει έγκυρη σύμβαση με τον διαχειριστή του συστήματος διοδίων για την υποβολή δηλώσεων στον υπεύθυνο εισπράξεως των διοδίων και την καταβολή των διοδίων σύμφωνα με τον παρόντα νόμο,
- b) χρησιμοποιεί τμήμα οδικού δικτύου για το οποίο ισχύουν διόδια με βάση δήλωση στην οποία αναγράφεται κατηγορία τελών ή περιβαλλοντική κατηγορία χαμηλότερη από εκείνη στην οποία ανήκει το επίμαχο όχημα, ή
- c) χρησιμοποιεί τμήμα οδικού δικτύου για το οποίο ισχύουν διόδια χωρίς να έχει αγοράσει εισιτήριο διαδρομής για το τμήμα αυτό πριν αρχίσει να το χρησιμοποιεί και έχει μεν συνάψει, για τη χρήση του εν λόγω τμήματος από το επίμαχο όχημα, έγκυρη σύμβαση με τον διαχειριστή του συστήματος διοδίων για την υποβολή δηλώσεων στον υπεύθυνο εισπράξεως των διοδίων και την καταβολή των διοδίων σύμφωνα με τον παρόντα νόμο αλλά κατά τη διάρκεια της χρήσεως του εν λόγω τμήματος

δεν πληρούνται οποιαδήποτε από τις προϋποθέσεις για τη νόμιμη λειτουργία της εγκαταστημένης επί του οχήματος συσκευής, οι οποίες θεσπίζονται με διάταγμα που εκδίδεται βάσει της εξουσιοδοτήσεως που περιέχεται στον παρόντα νόμο.»

12 Το άρθρο 15 του νόμου αυτού ορίζει τα εξής:

«(1) Το ύψος του προστίμου καθορίζεται κατά τρόπον ώστε να παρακινούνται οι υπόχρεοι στην καταβολή του προβλεπόμενου τέλους διοδίων.

(2) Τα επιβαλλόμενα πρόστιμα συνιστούν έσοδα του κεντρικού προϋπολογισμού τα οποία εγγράφονται στον κωδικό που προβλέπεται στο άρθρο 14, παράγραφος 4, στοιχείο d, [του az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (νόμου CXCV του 2011, περί δημοσίων οικονομικών)]. Το πρόστιμο καταβάλλεται σε [ουγγρικά] φιορίνια, με έμβασμα στον τραπεζικό λογαριασμό που καθορίζεται με πράξη η οποία εκδίδεται δυνάμει του παρόντος νόμου.»

13 Το άρθρο 16 του εν λόγω νόμου προβλέπει τα εξής:

«Η άνευ αδειάς χρήση οδού κατά την έννοια του παρόντος νόμου συνιστά παράβαση για την οποία μπορεί να επιβληθεί πρόστιμο κατά τα οριζόμενα στον νόμο περί οδικής κυκλοφορίας.»

14 Το άρθρο 29/A, παράγραφοι 1, 4, 6 και 7, του νόμου περί διοδίων, που προστέθηκε στον νόμο αυτό με τον νόμο LIV του 2014 και παράγει αποτελέσματα από 9 Νοεμβρίου 2014, ορίζει τα εξής:

«(1) Στις περιπτώσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2 έως 4, οι υποβάλλοντες αίτηση στον επιφορτισμένο με την εισπράξη των διοδίων οργανισμό (στο εξής: υπεύθυνος εισπράξεως διοδίων), κατά τα οριζόμενα στις παραγράφους 6 και 7 (στο εξής: αίτηση) απαλλάσσονται, υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στον παρόντα νόμο, από την καταβολή του προστίμου που επιβάλλεται λόγω άνευ αδειάς χρήσεως οδού, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 14, στοιχείο a, του παρόντος νόμου, η οποία έλαβε χώρα μεταξύ 1ης Ιουλίου 2013 και 31ης Μαρτίου 2014.

[...]

(4) Βάσει αιτιολογημένης αιτήσεως, σύμφωνα με την παράγραφο 7, ο αιτών απαλλάσσεται από την καταβολή του προστίμου που επιβάλλεται λόγω παραβάσεως του άρθρου 14, στοιχείο α', στην περίπτωση που το πρόστιμο έχει επιβληθεί –κατά τη διάρκεια του χρόνου ισχύος του εισιτηρίου διαδρομής και κατ' ανώτατο όριο μία φορά ανά κατεύθυνση κυκλοφορίας σε ορισμένο σημείο ελέγχου– επί τμήματος οδικού δικτύου για το οποίο ισχύουν διόδια ή επί οδού που οδηγεί σε αυτό, τα οποία, στο πλαίσιο του οδικού δικτύου, είναι λειτουργικώς παράλληλα προς το τμήμα για το οποίο το επίμαχο όχημα διέθετε άδεια χρήσεως κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, η οποία δεν χρησιμοποιήθηκε κατά τη διάρκεια του χρόνου ισχύος της.

[...]

(6) Επιπλέον των όσων προβλέπονται στις παραγράφους 2 έως 4, ο αιτών, προκειμένου να απαλλαγεί από το πρόστιμο, πρέπει, πριν από την υποβολή της αιτήσεως, να έχει καταβάλει στον υπεύθυνο εισπράξεως διοδίων, για κάθε πρόστιμο, έξοδα παροχής υπηρεσιών ύψους 12 000 HUF [περίπου 39 ευρώ], περιλαμβανομένου του φόρου προστιθέμενης αξίας, και να αποδεικνύει την καταβολή αυτή κατά την υποβολή της αιτήσεως. [...]

(7) Η αίτηση μπορεί να υποβληθεί εντός εξήντα ημερών από την έναρξη ισχύος του νόμου LIV του 2014 περί τροποποίησης [του νόμου περί διοδίων]. Επί τη βάσει της υποβληθείσας αιτήσεως –εφόσον το περιεχόμενό της είναι σύμφωνο προς τα προβλεπόμενα στον παρόντα νόμο και δεν αποκλίνει από τα στοιχεία της βάσεως δεδομένων του υπευθύνου εισπράξεως διοδίων–, ο εν λόγω υπεύθυνος εισπράξεως διοδίων χορηγεί βεβαίωση περί του ότι ο αιτών μπορεί να απαλλαγεί από την

καταβολή του προστίμου λόγω πληρώσεως των προϋποθέσεων των παραγράφων 2 έως 4. Δεν χορηγείται τέτοια βεβαίωση σε περίπτωση που τα στοιχεία της αιτήσεως δεν συμφωνούν με τα στοιχεία της βάσεως δεδομένων του υπευθύνου εισπράξεως διοδίων. Ο υπεύθυνος εισπράξεως διοδίων χορηγεί τη βεβαίωση εντός εκατόν είκοσι ημερών από την παραλαβή της αιτήσεως [...].»

Το κυβερνητικό διάταγμα 410/2007

- 15 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του a közigazgatási bírsággal sújtandó közlekedési szabályszegések köréről, az e tevékenységekre vonatkozó rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegéről, felhasználásának rendjéről és az ellenőrzésben történő közreműködés feltételeiről szóló 410/2007. (XII. 29.) Korm. rendelet (κυβερνητικού διατάγματος 410, σχετικά με τον κατάλογο οδικών παραβάσεων που τιμωρούνται με διοικητικό πρόστιμο, το ύψος των προστίμων που μπορούν να επιβληθούν για οδικές παραβάσεις, το καθεστώς διαθέσεως των προστίμων και τις προϋποθέσεις συμμετοχής στον έλεγχο), της 29ης Δεκεμβρίου 2007 (στο εξής: κυβερνητικό διάταγμα 410/2007), ορίζει τα εξής:

«Βάσει του άρθρου 21, παράγραφος 1, του [νόμου περί οδικής κυκλοφορίας], σε περίπτωση παραβάσεως των διατάξεων των άρθρων 2 έως 8/A επιβάλλεται στο πρόσωπο που εκμεταλλεύεται το όχημα διοικητικό πρόστιμο το ύψος του οποίου καθορίζεται με το παρόν διάταγμα.»

- 16 Το άρθρο 8/A του κυβερνητικού διατάγματος 410/2007 έχει ως εξής:

«(1) Όσον αφορά το άρθρο 21, παράγραφος 1, στοιχείο h, του [νόμου περί οδικής κυκλοφορίας], το πρόσωπο που εκμεταλλεύεται το όχημα υποχρεούται να καταβάλει, για κάθε παράβαση που προβλέπεται στο παράρτημα 9, πρόστιμο το ύψος του οποίου καθορίζεται ανάλογα με την κατηγορία του οχήματος.

(2) Το πρόσωπο που εκμεταλλεύεται το όχημα δεν μπορεί να τιμωρηθεί εκ νέου με το πρόστιμο που προβλέπεται στην παράγραφο 1 λόγω άνευ αδείας χρήσεως της οδού με το ίδιο όχημα πριν από την παρέλευση οκτώ ωρών από την πρώτη διαπίστωση της άνευ αδείας χρήσεως της οδού με το συγκεκριμένο όχημα.

[...]»

- 17 Το παράρτημα 9 του ως άνω διατάγματος έχει ως εξής:

«A	B		
	B1	B2	B3
1. Παράβαση του νόμου περί διοδίων	Ύψος του προστίμου ανά κατηγορία οχήματος		
	J2	J3	J4
2. Παράβαση του άρθρου 14, στοιχείο a	140 000	150 000	165 000
3. Παράβαση του άρθρου 14, στοιχείο b	80 000	90 000	110 000
4. Παράβαση του άρθρου 14, στοιχείο c	140 000	150 000	165 000»

Το κυβερνητικό διάταγμα 209/2013

- 18 Το άρθρο 24, παράγραφος 3, του az ED törvény végrehajtásáról szóló 209/2013 (VI. 18.) Korm. rendelet (κυβερνητικού διατάγματος 209, για την εκτέλεση του νόμου περί διοδίων), της 18ης Ιουνίου 2013 (στο εξής: κυβερνητικό διάταγμα 209/2013), έχει ως εξής:

«Το εισιτήριο διαδρομής επέχει θέση άδειας χρήσεως ορισμένης οδού για ένα ταξίδι, εκτελούμενο χωρίς διακοπή, όσον αφορά όχημα τα χαρακτηριστικά του οποίου δηλώνονται κατά την αγορά του εισιτηρίου. Το εισιτήριο διαδρομής δεν μεταβιβάζεται και το περιεχόμενό του δεν τροποποιείται ως προς τη διαδρομή ή τα χαρακτηριστικά του οχήματος που δηλώνονται κατά την αγορά του. Το εισιτήριο διαδρομής μπορεί να χρησιμοποιηθεί για ταξίδι που ξεκινά σε προκαθορισμένη ημερομηνία, ισχύει δε ως εξής:

- a) όταν η ισχύς του αρχίζει την ημέρα αγοράς του, από τη στιγμή της αγοράς του έως το τέλος της επόμενης ημέρας,
- b) όταν έχει αγοραστεί έως 30 ημέρες νωρίτερα, από την αρχή της αναγραφόμενης ημερολογιακής ημέρας έως το τέλος της επόμενης ημέρας.»
- 19 Το άρθρο 26, παράγραφος 1, στοιχείο α', του ως άνω διατάγματος ορίζει τα εξής:

«Πριν αρχίσει να χρησιμοποιεί τμήμα οδικού δικτύου για το οποίο ισχύουν διόδια, ο υπόχρεος καταβολής των διοδίων οφείλει να βεβαιώνεται ότι τελεί με τον διαχειριστή του συστήματος διοδίων σε έννομη σχέση που του επιτρέπει πραγματικά να χρησιμοποιήσει το ηλεκτρονικό σύστημα διοδίων το οποίο εκμεταλλεύεται ο υπεύθυνος εισπράξεως διοδίων και ότι στο πλαίσιο του συστήματος αυτού αγοράζει εισιτήριο διαδρομής το οποίο αντιστοιχεί στην όντως πραγματοποιούμενη διαδρομή.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 20 Στις 29 Οκτωβρίου 2015 και ώρα 19:34, βαρύ φορτηγό όχημα της κατηγορίας J4, κατά την έννοια του κυβερνητικού διατάγματος 410/2007, το οποίο εκμεταλλευόταν η Link Logistik N&N, επιχείρηση καταχωρισμένη στην πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, κυκλοφορούσε στην Ουγγαρία επί τμήματος οδικού δικτύου για το οποίο ίσχυαν διόδια, χωρίς να διαθέτει έγκυρο εισιτήριο διαδρομής και χωρίς να έχει καταβάλει το τέλος που αναλογούσε στη διανυόμενη απόσταση επί του τμήματος αυτού.
- 21 Κατά την ίδια ημέρα και ώρα 19:52, ο οδηγός του βαρέος αυτού φορτηγού οχήματος, αφού κατέβαλε, με δική του πρωτοβουλία, το τέλος ύψους 19 573 HUF (περίπου 63 ευρώ) το οποίο οφειλόταν για ολόκληρο το τμήμα οδικού δικτύου για το οποίο ίσχυαν διόδια και στο οποίο είχε την πρόθεση να κινηθεί, εξακολούθησε την πορεία του επί του εν λόγω τμήματος.
- 22 Εντούτοις, με απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 2016, ο Vas Megye Rendőrfőkapitánya (αστυνομικός διευθυντής της επαρχίας Vas, Ουγγαρία) επέβαλε στη Link Logistik N&N διοικητικό πρόστιμο ύψους 165 000 HUF (περίπου 532 ευρώ), κατ' εφαρμογήν των άρθρων 21, 21/A και 21/B του νόμου περί οδικής κυκλοφορίας, καθώς και του άρθρου 1, παράγραφος 1, και του άρθρου 8/A του κυβερνητικού διατάγματος 410/2007, με την αιτιολογία ότι το επίμαχο όχημα είχε κυκλοφορήσει χωρίς να έχει καταβληθεί προηγουμένως το αντίστοιχο τέλος, κατά παράβαση του άρθρου 14, στοιχείο α', του νόμου περί διοδίων.
- 23 Ο αστυνομικός διευθυντής Βουδαπέστης επικύρωσε την απόφαση αυτή με την αιτιολογία ότι η εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία δεν αφήνει περιθώριο εκτιμήσεως στη διοικητική αρχή όσον αφορά το ύψος του προστίμου. Δεν επιτρέπεται στη διοικητική αρχή να λάβει υπόψη της τους λόγους επιείκειας, αυτή δε μπορεί να στηριχθεί αποκλειστικώς στα στοιχεία τα οποία προβλέπει ο νόμος,

μεταξύ των οποίων δεν περιλαμβάνονται ούτε οι περιστάσεις τις οποίες επικαλέστηκε η Link Logistik N&N, όπως είναι η εκ των υστέρων αγορά, εντός σύντομου χρονικού διαστήματος, εισιτηρίου διαδρομής για ολόκληρο το τμήμα για το οποίο ίσχυαν διόδια, ούτε οι περιστάσεις που τυχόν αποτέλεσαν εμπόδιο για την αγορά εισιτηρίου διαδρομής πριν από την είσοδο στο ως άνω τμήμα για το οποίο ίσχυαν διόδια.

- 24 Η Link Logistik N&N προσέφυγε κατά της αποφάσεως του αστυνομικού διευθυντή Βουδαπέστης ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (δικαστήριο διοικητικών και εργατικών διαφορών του Szombathely, Ουγγαρία), υποστηρίζοντας, μεταξύ άλλων, ότι η ουγγρική νομοθεσία δεν συμμορφώνεται προς το δίκαιο της Ένωσης. Η εταιρία αυτή θεωρεί ότι, στο μέτρο που υποχρεώθηκε να καταβάλει πρόστιμο το ποσό του οποίου είναι εξίσου υψηλό με εκείνο το οποίο επιβάλλεται στα πρόσωπα ή στις επιχειρήσεις που δεν αγόρασαν εισιτήριο διαδρομής, το ποσό αυτό είναι υπερβολικό.
- 25 Το αιτούν δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκε η απόφαση της 22ας Μαρτίου 2017, Euro-Team και Spirál-Gép (C-497/15 και C 498/15, EU:C:2017:229), τα πραγματικά περιστατικά των οποίων είναι αντίστοιχα προς εκείνα της διαφοράς της κύριας δίκης, το Δικαστήριο ερμήνευσε τη διαλαμβανόμενη στο άρθρο 9α της οδηγίας 1999/62 απαίτηση αναλογικότητας και διαπίστωσε ότι το επιβληθέν από την ουγγρική νομοθεσία ύψος των προστίμων δεν πληρούσε την απαίτηση αυτή.
- 26 Έχοντας κληθεί να αποφανθεί επί της διαφοράς της κύριας δίκης, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται καταρχάς αν η διάταξη αυτή έχει άμεση εφαρμογή.
- 27 Εν συνεχεία, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι μια τέτοια απαίτηση δεν ισχύει απεριορίστως. Μολονότι η υπεροχή του δικαίου της Ένωσης και η υποχρέωση πίστεως την οποία υπέχουν τα κράτη μέλη μπορούν να έχουν ως συνέπεια να μην εφαρμόζεται το εθνικό δίκαιο από τη στιγμή που αντιβαίνει σε μη έχουσα άμεση εφαρμογή διάταξη οδηγίας, η ουσιαστική συμπλήρωση του εθνικού δικαίου μέσω νομικής ερμηνείας είναι μη αναγκαία και ενίοτε μάλιστα αδύνατη.
- 28 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά συνεπώς ότι η σύμφωνη προς οδηγία ερμηνεία του εθνικού δικαίου δεν μπορεί να προσλάβει τη μορφή συγκαλυμμένης νομοθετικής δραστηριότητας η οποία οικειοποιείται την αρμοδιότητα του εθνικού νομοθέτη και υπερβαίνει κατ' αυτόν τον τρόπο την αρμοδιότητα των οργάνων που είναι επιφορτισμένα με την εφαρμογή του δικαίου.
- 29 Κατά το αιτούν δικαστήριο, εν προκειμένω –χωρίς την παρέμβαση του εθνικού νομοθέτη– είναι αδύνατον, στο πλαίσιο μιας σύμφωνης προς την οδηγία 1999/62 ερμηνείας του εθνικού δικαίου, να συμπληρωθεί το άρθρο 21, παράγραφος 2, του νόμου περί οδικής κυκλοφορίας ενσωματώνοντας σε αυτό απαίτηση αναλογικότητας, στο μέτρο που, αφενός, η διάταξη αυτή παραπέμπει, όσον αφορά τον καθορισμό αυτού καθεαυτού του ποσού των προστίμων, σε διάταγμα και, αφετέρου, η ουγγρική νομοθεσία που πρέπει να τύχει εφαρμογής και ερμηνείας δεν περιέχει την ως άνω απαίτηση αναλογικότητας.
- 30 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι το ερώτημα αν είναι δυνατόν, χωρίς ο εθνικός νομοθέτης να έχει συμπεριλάβει απαίτηση αναλογικότητας στο εθνικό δίκαιο, το δίκαιο αυτό να ερμηνευθεί κατά τρόπο σύμφωνο προς το δίκαιο της Ένωσης διχάζει τους ειδικούς και οδηγεί σε διστάμενες απόψεις.

31 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (δικαστήριο διοικητικών και εργατικών διαφορών Szombathely) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Είναι η απαίτηση αναλογικότητας η οποία προβλέπεται στο άρθρο 9α της [οδηγίας 1999/62], όπως η απαίτηση αυτή έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην απόφαση της 22ας Μαρτίου 2017[, Euro-Team και Spirál-Gép (C-497/15 και C-498/15, EU:C:2017:229)], άμεσα εφαρμοστέα διάταξη της οδηγίας;

2) Σε περίπτωση που η απαίτηση αναλογικότητας η οποία προβλέπεται στην [ως άνω διάταξη, όπως αυτή] έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην απόφαση της 22ας Μαρτίου 2017[, Euro-Team και Spirál-Gép (C-497/15 και C-498/15, EU:C:2017:229)], δεν συνιστά άμεσα εφαρμοστέα διάταξη της οδηγίας;

Έχει η σύμφωνη προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνεία του εθνικού δικαίου την έννοια ότι επιτρέπει και επιτάσσει την εκ μέρους του εθνικού δικαστηρίου και της εθνικής διοικητικής αρχής συμπλήρωση –χωρίς την επέμβαση του εθνικού νομοθέτη– της κρίσιμης εν προκειμένω ουγγρικής νομοθεσίας με την προσθήκη των ουσιαστικών κριτηρίων αναλογικότητας που καθορίζονται στην απόφαση [της 22ας Μαρτίου 2017, Euro-Team και Spirál-Gép (C-497/15 και C-498/15, EU:C:2017:229)];»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

32 Με τα προδικαστικά ερωτήματα, τα οποία πρέπει να συνεξετασθούν, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν η διαλαμβανόμενη στο άρθρο 9α της οδηγίας 1999/62 απαίτηση περί αναλογικότητας των κυρώσεων οι οποίες προβλέπονται από τα κράτη μέλη για παραβάσεις των εθνικών διατάξεων που θεσπίστηκαν κατ' εφαρμογήν της οδηγίας αυτής είναι διάταξη άμεσης εφαρμογής και, σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως, αν τα δικαστήρια και οι διοικητικές αρχές του συγκεκριμένου κράτους μέλους έχουν τη δυνατότητα ή την υποχρέωση, για τους σκοπούς μιας σύμφωνης προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνείας του εθνικού δικαίου, να συμπληρώσουν, χωρίς παρέμβαση του εθνικού νομοθέτη, την επίμαχη εθνική νομοθεσία διά της προσθήκης ουσιαστικών κριτηρίων που έχουν καθοριστεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου.

Επί του παραδεκτού

33 Η Ουγγρική Κυβέρνηση αμφισβητεί το παραδεκτό των υποβληθέντων ερωτημάτων υποστηρίζοντας, σχετικά με το πρώτο ερώτημα, ότι, καθόσον η πάγια νομολογία του Δικαστηρίου είναι ευχερώς εφαρμοστέα στην υπόθεση της κύριας δίκης, η απάντηση στο ερώτημα αυτό δεν είναι αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης και, σχετικά με το δεύτερο ερώτημα, ότι από τις διευκρινίσεις τις οποίες παρέσχε το αιτούν δικαστήριο προκύπτει ότι αυτό ζητεί από το Δικαστήριο καθοδήγηση σχετικά με τη σύμφωνη προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνεία του εθνικού δικαίου στην υπόθεση της κύριας δίκης, πράγμα που αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα του εθνικού δικαστηρίου.

34 Σχετικά με τον πρώτο λόγο απαραδέκτου, υπενθυμίζεται ότι, στο πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων την οποία θεσπίζει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, εναπόκειται αποκλειστικώς στο εθνικό δικαστήριο που έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη της δικαστικής απόφασης που θα εκδοθεί να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της υπόθεσης, τόσο την αναγκαιότητα προδικαστικής απόφασης για την έκδοση της δικής του απόφασης όσο και το λυσιτελές των ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο. Συνεπώς, εφόσον τα υποβαλλόμενα ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο

υποχρεούται, καταρχήν, να αποφανθεί (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 5ης Ιουνίου 2018, *Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein*, C-210/16, EU:C:2018:388, σκέψη 47 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 35 Συνεπώς, για τα ερωτήματα που αφορούν το δίκαιο της Ένωσης συντρέχει τεκμήριο λυσιτέλειας. Το Δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί να αποφανθεί επί προδικαστικού ερωτήματος που υπέβαλε εθνικό δικαστήριο μόνον όταν είναι πρόδηλον ότι η ζητούμενη ερμηνεία ή εκτίμηση του κύριου κανόνα δικαίου της Ένωσης ουδεμία σχέση έχει με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή ακόμη όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία τα οποία είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα υποβληθέντα ερωτήματα (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 31ης Μαΐου 2018, *Zheng*, C-190/17, EU:C:2018:357, σκέψη 21).
- 36 Εν προκειμένω δεν συντρέχει τέτοια περίπτωση. Ειδικότερα, καταρχάς, η απόφαση περί παραπομπής εκθέτει επαρκώς το πραγματικό και νομικό πλαίσιο ώστε να είναι δυνατός ο καθορισμός του περιεχομένου των υποβληθέντων ερωτημάτων. Κατόπιν, από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτουν σαφώς οι λόγοι για τους οποίους το αιτούν δικαστήριο διερωτήθηκε σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 9α της οδηγίας 1999/62, ιδίως σχετικά με την κατοχυρούμενη σε αυτό απαίτηση αναλογικότητας, όπως ερμηνεύθηκε από το Δικαστήριο στην απόφαση της 22ας Μαρτίου 2017, *Euro-Team και Spirál-Gép* (C-497/15 και C-498/15, EU:C:2017:229). Τέλος, η ζητηθείσα ερμηνεία έχει σχέση με το υποστατό και το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, τα δε προδικαστικά ερωτήματα δεν είναι υποθετικά καθόσον η απάντηση του Δικαστηρίου έχει άμεσο αντίκτυπο στο πρόστιμο που θα μπορούσε να επιβληθεί ή όχι στην προσφεύγουσα της κύριας δίκης.
- 37 Όσον αφορά τον δεύτερο λόγο απαραδέκτου, αποτελεί βεβαίως πάγια νομολογία ότι δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο να ερμηνεύει εθνικές διατάξεις, δεδομένου ότι μια τέτοια ερμηνεία εμπίπτει πράγματι στην αποκλειστική αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων (απόφαση της 5ης Ιουνίου 2018, *Grupo Norte Facility*, C-574/16, EU:C:2018:390, σκέψη 32).
- 38 Διαπιστώνεται πάντως ότι τα ερωτήματα, όπως έχουν διατυπωθεί από το αιτούν δικαστήριο, αφορούν την ερμηνεία όχι του συγγραφικού, αλλά του ενωσιακού δικαίου, ειδικότερα δε της απαιτήσεως αναλογικότητας, όπως διαλαμβάνεται στο άρθρο 9α της οδηγίας 1999/62, καθώς και των συνεπειών της αποφάσεως της 22ας Μαρτίου 2017, *Euro-Team και Spirál-Gép* (C-497/15 και C-498/15, EU:C:2017:229), ζητήματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Δικαστηρίου.
- 39 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, τα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να κριθούν παραδεκτά.

Επί της ουσίας

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

- 40 Υπενθυμίζεται ότι η αρχή της αναλογικότητας συγκαταλέγεται στις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης στις οποίες ερείδονται οι κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών και τις οποίες πρέπει να τηρεί η εθνική νομοθεσία η οποία εισέρχεται στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης ή εφαρμόζει το δίκαιο αυτό (βλ., μεταξύ άλλων, διάταξη της 12ης Ιουνίου 2014, *Rańczyk*, C-28/14, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2014:2003, σκέψη 26). Η αρχή της αναλογικότητας υποχρεώνει τα κράτη μέλη να λαμβάνουν μέτρα τα οποία είναι κατάλληλα για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών και δεν υπερβαίνουν το μέτρο που είναι αναγκαίο για την επίτευξη των σκοπών αυτών (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 17ης Απριλίου 2018, *Egenberger*, C-414/16, EU:C:2018:257, σκέψη 68 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 41 Η αρχή αυτή, η οποία κατοχυρώνεται επίσης από το άρθρο 49, παράγραφος 3, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), το οποίο προβλέπει ότι η αυστηρότητα της ποινής δεν πρέπει να είναι δυσανάλογη προς το αδίκημα, δεσμεύει τα κράτη μέλη όταν εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης, σύμφωνα με το άρθρο 51, παράγραφος 1, του Χάρτη.
- 42 Συνεπώς, η αυστηρότητα της κυρώσεως πρέπει να αντιστοιχεί στη σοβαρότητα της συγκεκριμένης παραβάσεως, δεδομένου ότι μια τέτοια απαίτηση απορρέει τόσο από το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη όσο και από την αρχή της αναλογικότητας των ποινών που κατοχυρώνεται στο άρθρο 49, παράγραφος 3 του Χάρτη (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 20ής Μαρτίου 2018, *Garlsson Real Estate* κ.λπ., C-537/16, EU:C:2018:193, σκέψη 56).
- 43 Από τις επεξηγήσεις σχετικά με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (ΕΕ 2007, C 303, σ. 17) προκύπτει ότι, κατά το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη, στο μέτρο που το κατοχυρούμενο στο άρθρο 49 του Χάρτη δικαίωμα αντιστοιχεί σε δικαίωμα το οποίο κατοχυρώνεται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ), η έννοια και η εμβέλειά του είναι ίδιες με εκείνες τις οποίες προβλέπει η ΕΣΔΑ. Συνεπώς, τα όσα επιτάσσει το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σχετικά με την αναλογικότητα των κυρώσεων έχουν εφαρμογή σε περίπτωση όπως αυτή της κύριας δίκης, βάσει συνδυασμένης εφαρμογής του άρθρου 17, παράγραφος 1, του άρθρου 51, παράγραφος 1, και του άρθρου 52, παράγραφοι 1 και 3, του Χάρτη.
- 44 Επισημαίνεται εξάλλου ότι, για να εξακριβώσει την ύπαρξη προσβολής του δικαιώματος ιδιοκτησίας, όπως το δικαίωμα αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στο Παρίσι στις 20 Μαρτίου 1952, το οποίο προβλέπει ότι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου εκτιμά, βάσει των περιστάσεων της συγκεκριμένης περιπτώσεως, κατά πόσον οι χρηματικής φύσεως κυρώσεις, τόσο ποινικού όσο και διοικητικού χαρακτήρα, συνεπάγονται υπέρμετρη επιβάρυνση ή στέρηση περιουσίας για το πρόσωπο το οποίο τις υφίσταται ικανή να καταστήσει δυσανάλογες τις κυρώσεις αυτές (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις του ΕΔΔΑ της 18ης Ιουνίου 2013, *S.C. Complex Herta Import Export S.R.L. Lipova* κατά Ρουμανίας, CE:ECHR:2013:0618JUD001711804, § 38, και της 4ης Μαρτίου 2014, *Grande Stevens* κ.λπ. κατά Ιταλίας, CE:ECHR:2014:0304JUD001864010, § 199).
- 45 Συνεπώς, η αρχή της αναλογικότητας επιτάσσει, αφενός, η επιβαλλόμενη κύρωση να τελεί σε αντιστοιχία με τη σοβαρότητα της παραβάσεως και, αφετέρου, να λαμβάνονται υπόψη, κατά τον καθορισμό της κυρώσεως και κατά την επιμέτρηση του προστίμου, οι επιμέρους περιστάσεις της συγκεκριμένης περιπτώσεως.
- 46 Υπό το πρίσμα των σκέψεων αυτών πρέπει να δοθεί απάντηση στα υποβληθέντα ερωτήματα.

Επί του πρώτου και του δεύτερου ερωτήματος

- 47 Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, σε όλες τις περιπτώσεις κατά τις οποίες προκύπτει ότι οι διατάξεις μιας οδηγίας είναι, από άποψη περιεχομένου, απαλλαγμένες αιρέσεων και αρκούντως ακριβείς, οι ιδιώτες δικαιούνται να τις προβάλλουν έναντι κράτους μέλους ενώπιον των δικαστηρίων του, είτε όταν το κράτος αυτό δεν έχει μεταφέρει εμπροθέσμως την οδηγία αυτή στο εσωτερικό του δίκαιο είτε όταν έχει προβεί σε πλημμελή μεταφορά της εν λόγω οδηγίας (απόφαση της 15ης Φεβρουαρίου 2017, *British Film Institute*, C-592/15, EU:C:2017:117, σκέψη 13).
- 48 Συναφώς, πρέπει να εξετάζονται η φύση, η οικονομία και το γράμμα της επίμαχης διατάξεως (απόφαση της 4ης Δεκεμβρίου 1974, *van Duyn*, 41/74, EU:C:1974:133, σκέψη 12). Τούτο ισχύει ιδίως στην περίπτωση κατά την οποία η επίμαχη διάταξη της οδηγίας προβλέπει υποχρέωση που δεν

συνοδεύεται από επιφυλάξεις ή όρους, η οποία, ως εκ της φύσεώς της, δεν απαιτεί την έκδοση πράξεως είτε των θεσμικών οργάνων της Ένωσης είτε των κρατών μελών και η οποία δεν αφήνει στα κράτη μέλη ευχέρεια εκτιμήσεως όσον αφορά την εκτέλεσή της (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 4ης Δεκεμβρίου 1974, van Duyn, 41/74, EU:C:1974:133, σκέψεις 6 και 13, καθώς και της 22ας Δεκεμβρίου 2010, Gavieiro Gavieiro και Iglesias Torres, C-444/09 και C-456/09, EU:C:2010:819, σκέψη 79).

- 49 Πρέπει κατά συνέπεια να εξεταστεί, εν προκειμένω, αν η διαλαμβανόμενη στο άρθρο 9α της οδηγίας 1999/62 απαίτηση αναλογικότητας είναι, από απόψεως περιεχομένου, ανεπιφύλακτη και αρκούντως ακριβής ώστε να είναι δυνατή η επίκλησή της από ιδιώτη έναντι κράτους μέλους ενώπιον των εθνικών αρχών του κράτους αυτού.
- 50 Κατά τη διάταξη αυτή, τα κράτη μέλη προσδιορίζουν το σύστημα κυρώσεων το οποίο ισχύει για τις παραβάσεις των εθνικών διατάξεων που θεσπίζονται κατ' εφαρμογήν της οδηγίας αυτής, οι δε κυρώσεις πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.
- 51 Συνεπώς, προκειμένου η αρχή της αναλογικότητας να εφαρμοστεί στο πλαίσιο της οδηγίας 1999/62, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να θεσπίσουν τις αναγκαίες βάσει του εσωτερικού τους δικαίου νομικές πράξεις, δεδομένου ότι το άρθρο 9α της ως άνω οδηγίας θεσπίζει υποχρέωση που εκ φύσεως απαιτεί την έκδοση πράξεως των ως άνω κρατών μελών, τα οποία διαθέτουν ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως κατά την υλοποίηση της υποχρέωσης αυτής στο πλαίσιο του εσωτερικού δικαίου.
- 52 Συναφώς, επισημαίνεται ότι η οδηγία αυτή δεν περιλαμβάνει λεπτομερέστερες διατάξεις σχετικά με τη θέσπιση των εν λόγω εθνικών κυρώσεων και, ειδικότερα, δεν προβλέπει ρητά κριτήρια για την εκτίμηση του αναλογικού χαρακτήρα των κυρώσεων αυτών (απόφαση της 22ας Μαρτίου 2017, Euro-Team και Spirál-Gép, C-497/15 και C-498/15, EU:C:2017:229, σκέψη 38).
- 53 Συνεπώς, το άρθρο 9α της οδηγίας 1999/62, εφόσον χρήζει παρεμβάσεως εκ μέρους των κρατών μελών και απονέμει στα κράτη μέλη σημαντικό περιθώριο εκτιμήσεως, δεν μπορεί να θεωρηθεί, από απόψεως περιεχομένου, ως ανεπιφύλακτο και αρκούντως ακριβές, γεγονός που αποκλείει τυχόν άμεσο αποτέλεσμά του.
- 54 Η αντίθετη ερμηνεία θα οδηγούσε, στην πράξη, σε εξάλειψη της εξουσίας εκτιμήσεως που παρέχεται αποκλειστικώς στους εθνικούς νομοθέτες, έργο των οποίων είναι η διαμόρφωση ενός κατάλληλου συστήματος κυρώσεων, εντός του πλαισίου που ορίζει το άρθρο 9α της οδηγίας 1999/62.
- 55 Συνεπώς, υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, η προβλεπόμενη στο άρθρο 9α της οδηγίας 1999/62 απαίτηση αναλογικότητας των κυρώσεων δεν μπορεί να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι υποχρεώνει το εθνικό δικαστήριο να υποκαταστήσει τον εθνικό νομοθέτη.
- 56 Ως εκ τούτου, το άρθρο 9α της οδηγίας 1999/62 δεν έχει άμεσο αποτέλεσμα και δεν απονέμει στους ιδιώτες, σε περίπτωση όπως αυτή της κύριας δίκης, το δικαίωμα να το επικαλεστούν ενώπιον των εθνικών αρχών.
- 57 Υπενθυμίζεται πάντως ότι, κατά πάγια νομολογία, η απορρέουσα από οδηγία υποχρέωση των κρατών μελών να επιτύχουν το αποτέλεσμα το οποίο προβλέπει η οδηγία αυτή καθώς και το καθήκον τους, δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ και του άρθρου 288 ΣΛΕΕ, να λάβουν όλα τα γενικά ή ειδικά μέτρα που είναι κατάλληλα να διασφαλίσουν την εκπλήρωση της ως άνω υποχρέωσης βαρύνει όλες τις αρχές των κρατών μελών, περιλαμβανομένων, εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων τους, και των δικαιοδοτικών αρχών (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 14ης Σεπτεμβρίου 2016, Martínez Andrés και Castrejana López, C-184/15 και C-197/15, EU:C:2016:680, σκέψη 50 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και της 24ης Ιανουαρίου 2018, Pantuso κ.λπ., C-616/16 και C-617/16, EU:C:2018:32, σκέψη 42).

- 58 Για την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής, η αρχή της σύμφωνης ερμηνείας επιβάλλει στις εθνικές αρχές να πράττουν ό,τι είναι δυνατό στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο του εσωτερικού δικαίου και εφαρμόζοντας τις αναγνωρισμένες από το δίκαιο αυτό μεθόδους ερμηνείας, προκειμένου να διασφαλίζουν την πλήρη αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης και να καταλήγουν σε λύση σύμφωνη προς τον σκοπό που επιδιώκει το εν λόγω δίκαιο (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 13ης Ιουλίου 2016, *Röpperl*, C-187/15, EU:C:2016:550, σκέψη 43, καθώς και της 28ης Ιουνίου 2018, *Crespo Rey*, C-2/17, EU:C:2018:511, σκέψη 70 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 59 Πλην όμως η αρχή αυτή της σύμφωνης ερμηνείας του εθνικού δικαίου υπόκειται σε ορισμένους περιορισμούς. Συγκεκριμένα, η υποχρέωση του εθνικού δικαστηρίου να αναφέρεται στο περιεχόμενο του δικαίου της Ένωσης κατά την ερμηνεία και εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του εσωτερικού δικαίου οριοθετείται από τις γενικές αρχές του δικαίου και δεν μπορεί αποτελέσει έρεισμα για *contra legem* ερμηνεία του εθνικού δικαίου (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 13ης Ιουλίου 2016, *Röpperl*, C-187/15, EU:C:2016:550, σκέψη 44).
- 60 Υπό την επιφύλαξη των εξακριβώσεων στις οποίες πρέπει να προβεί το αιτούν δικαστήριο, από την ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία προκύπτει ότι σύμφωνη προς το άρθρο 9α της οδηγίας 1999/62 ερμηνεία του εθνικού δικαίου θα μπορούσε να οδηγήσει σε *contra legem* ερμηνεία στο μέτρο που το δικαστήριο αυτό θα έπρεπε να μειώσει το ύψος του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα της κύριας δίκης μολοντί η ουγγρική νομοθεσία περί οδικών παραβάσεων αναγράφει με ακρίβεια το ύψος των προστίμων χωρίς να προβλέπει δυνατότητα μειώσεώς τους ή να επιτάσσει συμμόρφωσή τους προς την αρχή της αναλογικότητας.
- 61 Πλην όμως, επίσης κατά πάγια νομολογία, αν μια τέτοια σύμφωνη ερμηνεία δεν είναι δυνατή, το εθνικό δικαστήριο έχει υποχρέωση να εφαρμόσει πλήρως το δίκαιο της Ένωσης και να προστατεύσει τα δικαιώματα τα οποία το δίκαιο αυτό απονέμει στους ιδιώτες, αφήνοντας εν ανάγκη ανεφάρμοστη κάθε εθνική διάταξη στο μέτρο που η εφαρμογή της, υπό τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως, θα οδηγούσε σε αποτέλεσμα αντίθετο προς το δίκαιο της Ένωσης (απόφαση της 13ης Ιουλίου 2016, *Röpperl*, C-187/15, EU:C:2016:550, σκέψη 45 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 62 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση, αφενός, ότι η διαλαμβανόμενη στο άρθρο 9α της οδηγίας 1999/62 απαίτηση αναλογικότητας δεν μπορεί να θεωρηθεί ως έχουσα άμεσο αποτέλεσμα και, αφετέρου, ότι το εθνικό δικαστήριο οφείλει, δυνάμει της υποχρέωσής του να λάβει όλα τα γενικά ή ειδικά μέτρα που είναι κατάλληλα να διασφαλίσουν την εκτέλεση της διατάξεως αυτής, να ερμηνεύσει το εθνικό δίκαιο κατά τρόπο σύμφωνο προς τη διάταξη αυτή ή, αν μια τέτοια σύμφωνη ερμηνεία δεν είναι δυνατή, να αφήσει ανεφάρμοστη κάθε εθνική διάταξη στο μέτρο που η εφαρμογή της, υπό τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως, θα οδηγούσε σε αποτέλεσμα αντίθετο προς το δίκαιο της Ένωσης.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 63 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαινεται:

Η διαλαμβανόμενη στο άρθρο 9α της οδηγίας 1999/62/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 1999, περί επιβολής τελών στα βαρέα φορτηγά οχήματα που χρησιμοποιούν ορισμένα έργα υποδομής, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2011/76/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Σεπτεμβρίου 2011, απαίτηση αναλογικότητας δεν μπορεί να θεωρηθεί ως έχουσα άμεσο αποτέλεσμα.

Το εθνικό δικαστήριο οφείλει, δυνάμει της υποχρεώσεώς του να λάβει όλα τα γενικά ή ειδικά μέτρα που είναι κατάλληλα να διασφαλίσουν την εκτέλεση της διατάξεως αυτής, να ερμηνεύσει το εθνικό δίκαιο κατά τρόπο σύμφωνο προς τη διάταξη αυτή ή, αν μια τέτοια σύμφωνη ερμηνεία δεν είναι δυνατή, να αφήσει ανεφάρμοστη κάθε εθνική διάταξη στο μέτρο που η εφαρμογή της, υπό τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως, θα οδηγούσε σε αποτέλεσμα αντίθετο προς το δίκαιο της Ένωσης.

(υπογραφές)